



کارنامه



نگاهی بر راهکارهای توسعه لجستیک و حمل و نقل چندوجهی در برنامه هفتم توسعه

(گروه مطالعات حمل و نقل مرکز پژوهش‌های مجلس ش.ا.)

مرداد ماه ۱۴۰۱



(تعریف بانک جهانی از لجستیک - ۲۰۱۰):

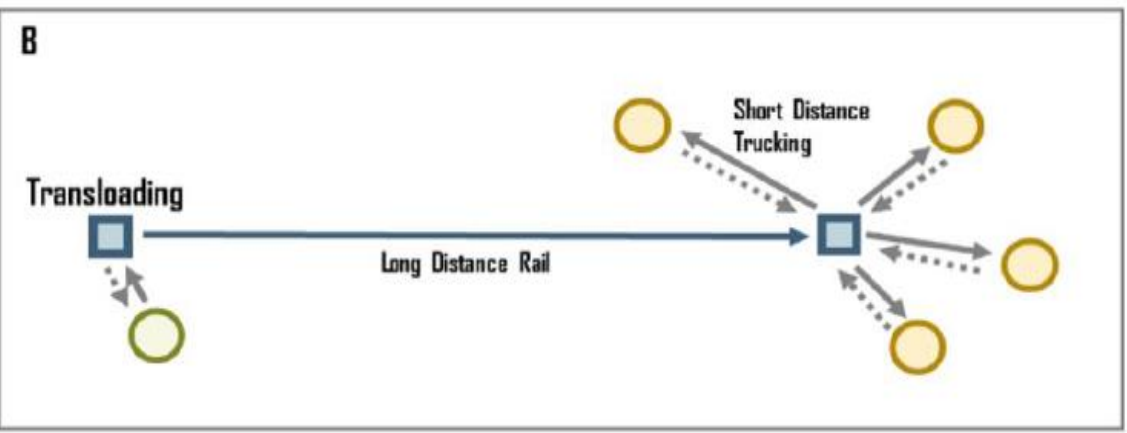
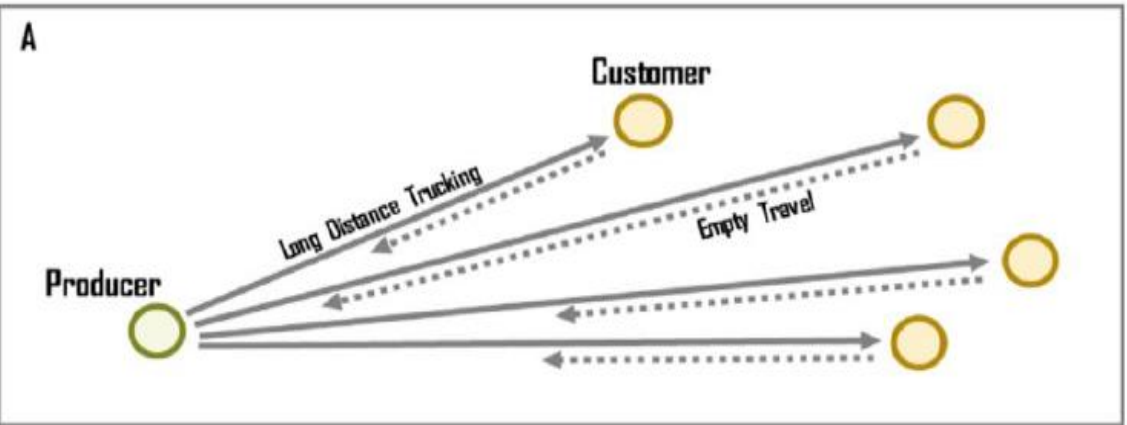
دامنه ای از فعالیت های ضروری تجاری همچون حمل و نقل، انبارداری، یکپارچه سازی بارهای تجاری، ترخیص کالا از گمرکات مرزی تا سیستم های توزیع و پرداخت درون کشوری که توسط نهادهای دولتی و بخش خصوصی صورت می پذیرد

ارتباط قابل توجه **عملکرد لجستیکی** بهتر و تسهیل سازی تجارت با شکوفایی تجارت، تنوع صادرات، جذابیت برای سرمایه گذاری مستقیم خارجی و رشد اقتصادی



وضعیت موجود

مقایسه حمل و نقل نقطه به نقطه (شکل A)
با حمل و نقل چند وجهی (شکل B)



پایین بودن بهره وری در بخش حمل و نقل ایران

ضعف یکپارچگی و هماهنگی در بخش‌های مختلف
حمل و نقل و جزیره‌ای عمل کردن هر یک از بخش
های ریلی، جاده‌ای، دریایی و هوایی

← قیمت تمام شده بالای حمل و نقل کالا

← کاهش ایمنی حمل و نقل

← بالا بودن شدت مصرف انرژی

← اثرات سوء محیط زیستی



وضعیت موجود

عدم توجه به توسعه لجستیکی و حمل و نقل چند وجهی

در حمل و نقل کشور مفاهیم و پیاده کردن اصول لجستیکی طرح و درک نشده



هماهنگی این پایانه‌ها
برای تسهیل تردد و
کاهش هزینه‌های
حمل و نقل و استفاده
بهینه از شبکه و ناوگان
حمل و نقل جاده‌ای و
ریلی؟؟؟

فراهم کردن یک پایانه بزرگ حمل و نقل
ترکیبی در ایستگاه آپرین

شرکت راه آهن

راه اندازی یک پایانه بزرگ جاده‌ای (پایانه
اکبر آباد) صرفاً برای حمل و نقل جاده‌ای

سازمان راهداری

سامانه وسیع حمل و نقل ترکیبی به عنوان بندر
خشک در حال طراحی و ساخت

محدوده شهر فرودگاهی
امام خمینی (ره)

مثال:
محدوده جنوبی
تهران



قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

ماده ۳۰- بند (چ) - ردیف ۱

به منظور تسهیل تجارت و رقابت پذیرکردن فعالیت های حمل و نقل با توجه به مزیت های نسبی در زنجیره عرضه و خدمات ترابری منطقه ای و بین المللی، دولت مجاز است:

۱- از ایجاد پارک های پشتیبانی (**لجستیک**)، احداث پایانه ها، شهرک های **حمل و نقل ترکیبی** مسافری و باری و گسترش بنادر خشک توسط بخش خصوصی و تعاونی حمایت کند.



قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

ماده ۳۰- بند (چ) - ردیف ۲

به منظور تسهیل تجارت و رقابت پذیرکردن فعالیت های حمل و نقل با توجه به مزیت های نسبی در زنجیره عرضه و خدمات ترابری منطقه ای و بین المللی، دولت مجاز است:

۲- نسبت به تهیه طرح مکان یابی پایانه های بارگنج (کانتینری) و حمل و نقل ترکیبی در شبکه اصلی و عبوری (ترانزیتی) کشور اعم از شمالی- جنوبی، شرقی- غربی و نیز شبکه آسیایی از طریق بخش خصوصی و تعاونی اقدام کند.



قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

ماده ۳۰ - بند (چ) - ردیف ۳

به منظور تسهیل تجارت و رقابت پذیرکردن فعالیت های حمل و نقل با توجه به مزیت های نسبی در زنجیره عرضه و خدمات ترابری منطقه ای و بین المللی، دولت مجاز است:
۳- ساز و کارهای لازم را برای تحقق افزایش سالانه ده درصد (۱۰٪) حجم عبور (ترانزیت) خارجی کالا، فراهم کند.



اختصاص بخش مجزا در برنامه توسعه هفتم به **حمل و نقل و لجستیک**

متأسفانه در نسخه اولیه منتشر شده از **سند تحول دولت سیزدهم** به این موضوع توجه نشده است.

موضوع ترانزیت نیز باید در همین بخش بصورت برجسته دیده شود.



ارتقای زیرساخت نهادی حوزه لجستیک و ترانزیت به سطح ریاست جمهوری (برای ارتقای راهبری و افزایش هماهنگی در سطح عالی اجرایی)

استفاده از ظرفیت اصول ۱۲۷ و ۱۳۸ قانون اساسی ج.ا.ا.

توجه

بهره‌گیری از **ظرفیت ساختارهای موجود** به جای ایجاد و تشکیل ساختار جدید

ملاحظه ۱

شورای عالی هماهنگی حمل و نقل و ایمنی کشور

✓ دارای مصوبه سازمان اداری و استخدامی کشور
✓ نیاز به اصلاح عنوان / شرح وظایف / و ... حداکثر سه ماه پس از تصویب قانون برنامه هفتم
توسعه با هدف اضافه شدن مباحث لجستیک و ترانزیت

توجه به پیش‌بینی **دبیرخانه شورای عالی در نهاد ریاست جمهوری** به جای وزارتخانه‌ها

ملاحظه ۲



3

تهیه و تصویب سند برنامه ملی در هر دو زمینه لجستیک و ترانزیت

تصویب سند باید علاوه بر هیأت وزیران، به تصویب شورای عالی امنیت ملی کشور نیز برسد.

ملاحظه ۱

ضرورت برهم نهی سند آمایش سرزمین، سند ملی لجستیک و طرح جامع حمل و نقل کشور

ملاحظه ۲

برنامه ملی ناظر به اهداف بلند مدت و کوتاه مدت، شامل برنامه اقدام، دارای زمانبندی و پیش بینی اعتبارات و دستگاه های متولی باشد.

ملاحظه ۳

✓ ترانزیت (بلند مدت): هدف گذاری برای استفاده از ظرفیت های بالای کشور. مثلاً عبور ۸۰ میلیون تن در سال
✓ ترانزیت (کوتاه مدت): هدف گذاری برای عبور حداقل ۲۰ میلیون تن در پایان سال اول و افزایش ۲۵ درصد در ادامه
✓ لجستیک: هدف گذاری برای تبدیل شدن به یکی از پنج کشور نخست منطقه غرب آسیا (خاورمیانه) تا پایان برنامه

تهیه و تصویب سند تا پایان سال اول برنامه هفتم توسعه

ملاحظه ۴



اصلاح سیاست‌ها و برنامه‌های بخش حمل و نقل در راستای اولویت به توسعه حمل و نقل چندوجهی به جای تمرکز بر حمل و نقل جاده‌ای و حفظ/افزایش سهم آن

ضرورت اصلاح رویه مالی حمل و نقل جاده‌ای با سایر شیوه‌های حمل و نقل بویژه بخش ریلی شامل:

- ✓ نظام پرداخت یارانه سوخت
- ✓ حق دسترسی به شبکه حمل و نقل
- ✓ نظام تعرفه گذاری
- ✓ و ...

توجه



باتشکر از توجه شما